ІСТОРІЯ УКРАЇНИ.

Повний курс підготовки до ЗНО

Тема 5

Литовсько-Руська держава. Українські землі у складі Великого князівства Литовського та інших держав (у другій половині XIV – першій половині XVI ст.)

© История Змиевского края

ОСНОВНІ ПРЕДМЕТНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Розпізнавати на картосхемі
• українські землі у складі різних держав;
• територію Кримського ханства.

Характеризувати
• політичне становище українських земель у складі Великого князівства Литовського до і після Кревської унії, соціально-економічний розвиток українських земель, становище суспільних верств, здобутки в галузі освіти та культури.

Визначати
• особливості суспільно-політичного життя українських земель у складі Великого князівства Литовського;
• причини та наслідки Кревської унії;
• причини виникнення українського козацтва.

Пояснювати
• особливості перебування українських земель у складі інших держав.

© История Змиевского края

© История Змиевского края

Міндовг (1236–1263)

Гедимін (1316–1341)

Любарт (Волинь)

Ольгерд (1345–1377) 1362 - битва на Синіх Водах

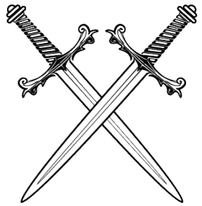

Кейстут

© История Змиевского края

© История Змиевского края

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕБУВАННЯ РУСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ У СКЛАДІ ВЕЛИКОГО КНЯЗІВСТВА ЛИТОВСЬКОГО

Відсоток етнічного складу населення

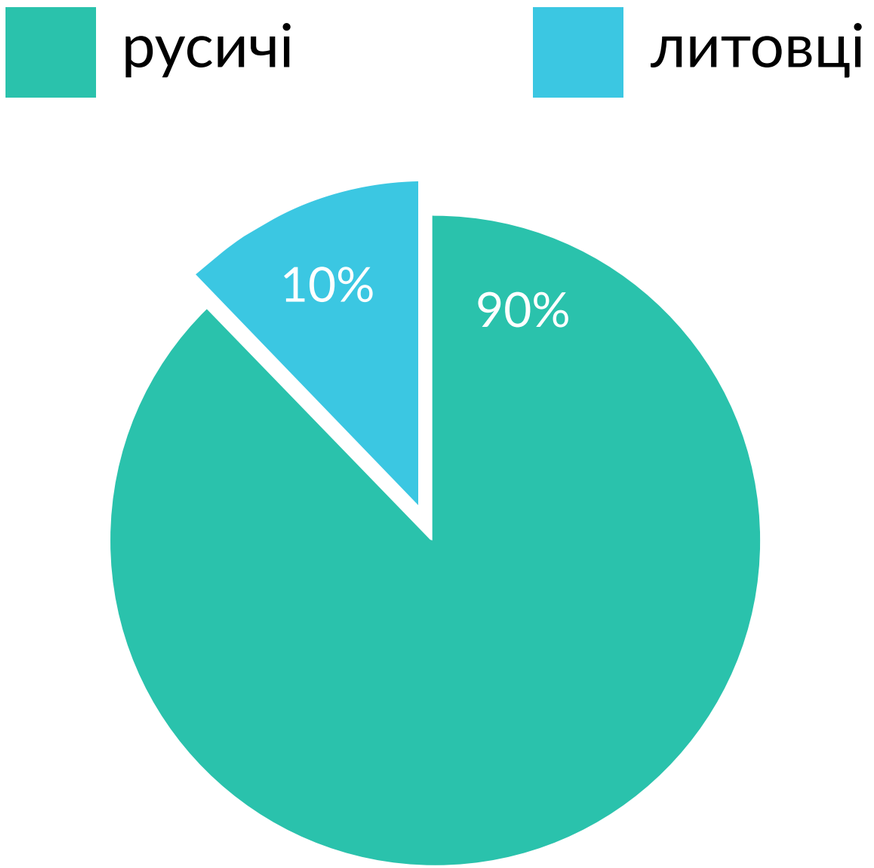

Старого не порушуємо, а нового не впроваджуємо

© История Змиевского края

Міндовг
(1236–1263)
1253 р. –

Гедимін
(1316–1341)

- Любарт (Волинь)
- Ольгерд
  - Володимир
  - Дмитро-Корибут
- Кейстут
- Михайло-Коріят (Поділля)

© История Змиевского края

ОСТРІВСЬКА УГОДА 1392 Р.

Вітовт

Ягайло

- Ягайло повертав Вітовту всі батьківські землі.
- Визнавав Вітовта довічним правителем Великого князівства Литовського.
- Вітовт визнавав себе васалом польського короля.

© История Змиевского края

ГРЮНВАЛЬДСЬКА БИТВА 1410 Р.

- Війська Тевтонського ордену були розгромлені польсько-литовською армією.
- Відповідно до **Городельської унії (1413 р.)** за Литвою визнавалося право на політичну самостійність.

© История Змиевского края

ЛІКВІДАЦІЯ КНЯЗЕМ ВІТОВТОМ САМОСТІЙНОСТІ УДІЛЬНИХ УКРАЇНСЬКИХ КНЯЗІВСТВ

Протягом 1393 – 1395 рр.

були позбавлені уділів:

Дмитро-Корибут у Новгород-Сіверському

Федір Коріатович на Поділлі

Володимир Ольгердович у Києві

© История Змиевского края

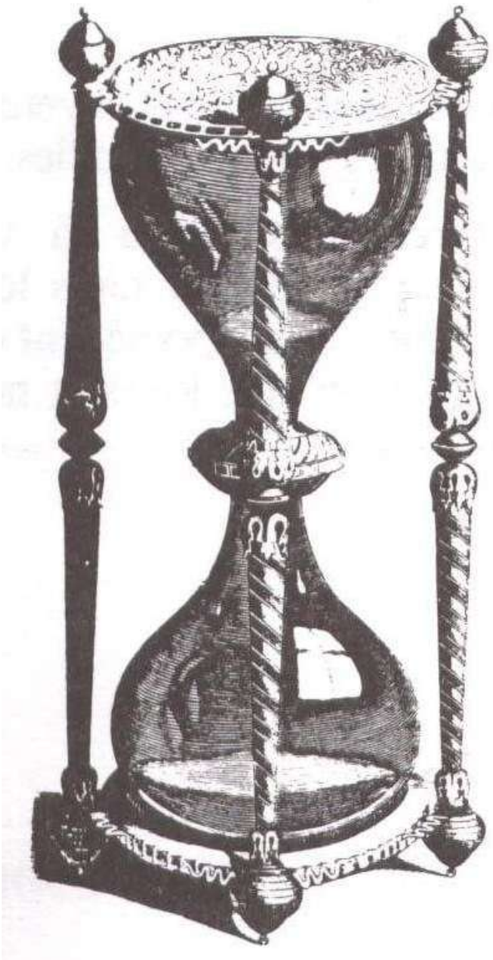

Міндовг
(1236 – 1263)
1253 р. 👑

→

Гедимін
(1316 – 1341)

→

Любарт
(Волинь)

↓

Ольгерд
(1345 – 1377)

←

Ягайло
(1377 – 1392)

←

Свидригайло
(1430 – 1432)

↓

Казимир IV
(1440 – 1492)

→

Кейстут

→

Вітовт
(1392 – 1430)
намісник

↓

Сигізмунд
(1432 – 1440)

←

Михайло-Коріят
(Поділля)

© История Змиевского края

ВІДНОВЛЕННЯ Й ОСТАТОЧНА ЛІКВІДАЦІЯ КИЇВСЬКОГО ТА ВОЛИНСЬКОГО УДІЛЬНОГО КНЯЗІВСТВ

Київське удільне князівство

Князь – Олелько (Олександр), син усунутого Вітовтом Володимира Ольгердовича

Ліквідація по смерті Семена Олельковича

у 1471 р.

Волинське удільне князівство

Свидригайло Ольгердович

Ліквідація по смерті Свидригайла

у 1452 р.

© История Змиевского края

© История Змиевского края

БОРОТЬБА ПОЛЬЩІ, УГОРЩИНИ ТА ЛИТВИ ЗА ГАЛИЦЬКО-ВОЛИНСЬКУ СПАДЩИНУ

Волинь

1340 р.

↓

бояри запросили княжити Любарта Гедиміновича

Галичина

1340 р.

↓

польський король Казимир III напав на Львів

Війна між Польщею, Угорщиною та Литвою до **1377 р.**
Галичина, Белзька земля і Холмщина під владою ставленика угорського короля

© История Змиевского края

1361 - 1362
1434
1387
ВЕЛИКЕ КНЯЗІВСТВО
МОСКОВСЬКЕ
ЛІВОНСЬКИЙ
ТЕВТОНСЬКИЙ ОРДЕН
(від 1466 васал Польщі)
КЕНІҐСБЕРҐ
ВІЛЬНО
Троки
Полоцьк
Вітебськ
Смоленськ
Мстиславль
Чернігів
Стародуб
Новгород-Сіверський
Брянськ
Київське
Київ
Луцьк
Львів
Кам'янець
Брацлав
Вінниця
Житомир
Білгород
Дикі поля
Кримське ханство
(від 1478 васал Османської імперії)
Кафа
(до 1475 володіння Генуї)
Тавань
Перекоп
Кілія
Акерман
Бендери
Ясси
(до середини XV ст. васал Польщі; від другої половини XV ст. васал Османської імперії)
КНЯЗІВСТВО МОЛДАВІЯ
СУЧАВА
КНЯЗІВСТВО ВАЛАХІЯ
(васал Османської імперії)
ТИРГОВІШТЕ
КОРОЛІВСТВО УГОРЩИНА
КНЯЗІВСТВО ТРАНСІЛЬВАНІЯ
Коложвар
Дюлафегервар
Чернівці
Коломия
Хотин
Бакота
Каравул
Соколець
Балаклей
Дашів
Маяки
Качибей
Чорнигород
Кічкас
о.Хортиця
Микитин Ріг
Гебердів Ріг
Звенигород
Канів
Корсунь
Черкаси
Біла Церква
Васильків
Овруч
Чорнобиль
Мозир
Гомель
Мглин
Трубчевськ
Путивль
Рильськ
Курськ
Глухів
Новгород-Сіверський
Чернігово-Сіверщина
Верхівські князівства
Мстиславське князівство
Полоцька земля
Смоленська земля
Вітебська земля
Жмудська земля
Київське воєводство
Брестське воєводство
Подільське воєводство
Подільля
Східне Поділля
Буковина
Покуття
Закарпаття
Руське воєводство
Краківське воєводство
Мазовія
Сандомирське воєв.
Ленчиця
Варшава
Плоцьк
Мельник
Кобрин
Берестя
Ратне
Дубровиця
Чорторийськ
Ковель
Степань
Клевань
Острог
Корець
Заслав
Володимир
Белз
Перемишль
Переворськ
Сандомир
КРАКІВ
Ужгород
Мукачеве
Берегове
Кошице
Кежмарок
Пряшів
Мемель
Варні
Расієнь
Тільзіт
Піллау
Ґданськ
Ґдиня
Мальброк
Ельблонг
Лідзбарк
Грюнвальд
Хелмно
Торунь
Добжин
Бжесць-Куявський
Ленчиця
Рава
Серадз
Радом
Ченстохова
Вільно
Ковно
Вількомир
Кернов
Свір
Дінабург
Браслав
Полоцьк
Вітебськ
Лукомля
Обольці
Друцьк
Орша
Борисов
Могилів
Рогачов
Бобруйськ
Глуськ
Речиця
Мозир
Пропойськ
Кричів
Рославль
Єльня
Дорогобуж
Вязьма
Можайськ
Волок-Ламський
Ржев
Жижиця
Невель
Себеж
Усвяти
Велиж
Білий
Великі Луки
Торопець
Смоленськ
Владимир
Коломна
Тарусa
Калуга
Мосальськ
Серпейськ
Козельськ
Мезецьк
Одоїв
Воротинськ
Тула
Бельов
Мценськ
Новосиль
Єлець
Карачів
Пронськ
ПЕРЕЯСЛАВЛЬ-РЯЗАНСЬКИЙ
Азовське море
Чорне море
Керч
Анапа
Солхат
Судак
КИРК-ОР
Дніпро
Десна
Прип'ять
Березина
Західна Двіна
Вілія
Німан
Вісла
Сян
Стрий
Горинь
Прут
Дністер
Південний Буг
Рось
Сула
Псел
Ворскла
Самара
Сейм
Сіверський Донець
Оскіл
Дон
Угра
Москва
Клязьма
Ока
Муреш
Олт
Серет
Шешуєць
Південний Буг
Ґрюнвальд
1410
1452
1471
1514
1435
1413
1387
1434

© Ист

УТВОРЕННЯ КРИМСЬКОГО ХАНСТВА

1449 р. – незалежний правитель Криму – **Хаджі-Гірей**

© История Змиевского края

ПЕРЕХІД КРИМСЬКИХ ХАНІВ У ВАСАЛЬНУ ЗАЛЕЖНІСТЬ ВІД ОСМАНСЬКОЇ ІМПЕРІЇ

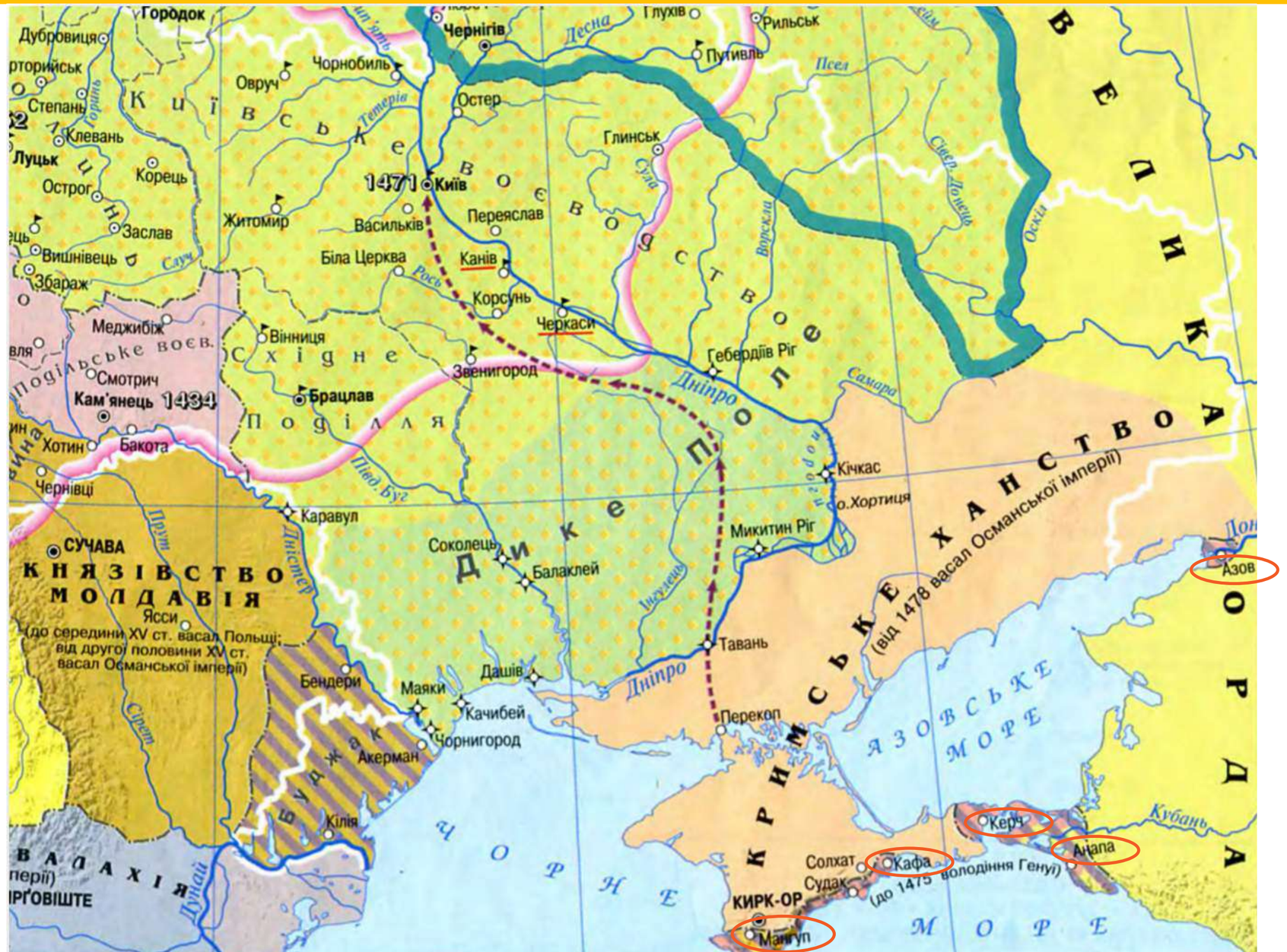

© История Змиевского края

1478 р.

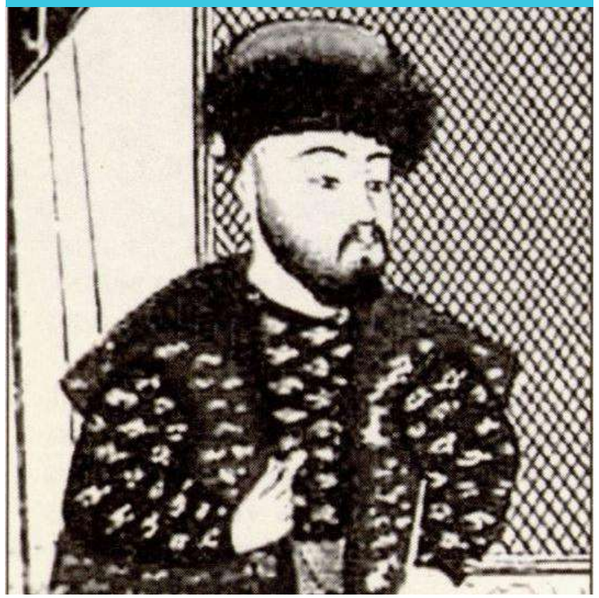

Менглі-Гірей
визнав залежність
від Османської
імперії

Починаються
грабіжницькі походи
на українські землі

1482 р.

Перший великий
похід на Україну,
коли було
спалено Київ

© История Змиевского края

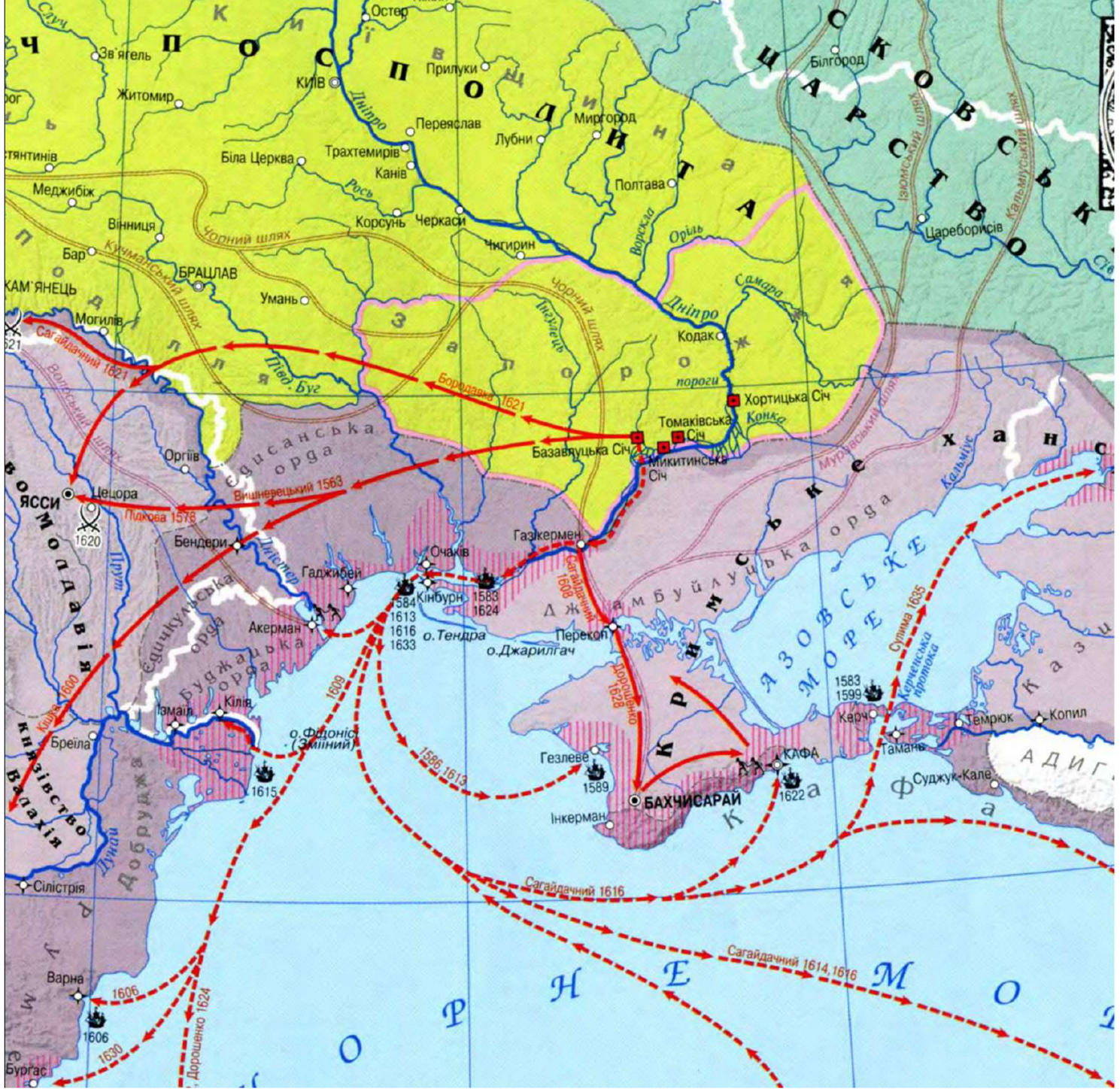

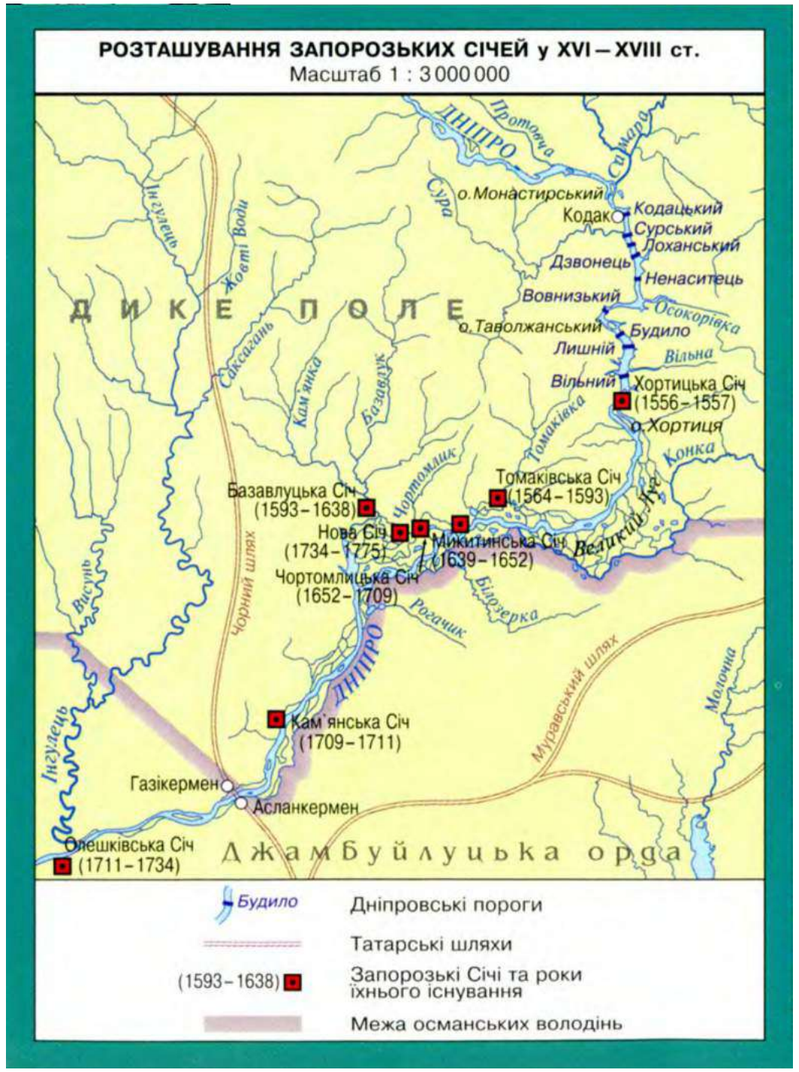

© История Змиевского края

ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ КОЗАЦТВА

- Потреба захисту українських земель від грабіжницьких походів кримських орд та султанських військ.
- Поширення панщини та запровадження кріпацтва спонукало селян та міську бідноту до масових утеч від польських визискувачів.
- Необхідність у формування такої верстви населення, яка б очолила боротьбу за державність.

© История Змиевского края

ВИНИКНЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО КОЗАЦТВА

Перша письмова згадка про українських козаків датується **1489 р.** **у «Хроніці Польській»** Мартина та Йоахима Бельських

© История Змиевского края

ВКЛЮЧЕННЯ ЗАКАРПАТТЯ ДО СКЛАДУ УГОРЩИНИ

© История Змиевского края

БУКОВИНА

II половина XIV ст.
Буковина перебуває у складі Молдови

1387 – 1497 рр.
Молдова визнає зверхність Польщі

1538 р.
Молдовське князівство підкорене Туреччиною.
Буковина потрапила під владу Османської імперії

© История Змиевского края

МОСКОВСЬКО-ЛИТОВСЬКІ ВІЙНИ

Великий князь Московський Іван III

© История Змиевского края

БИТВА ПІД ОРШЕЮ 1514 Р.

Битва під Оршею відбулася 1514 року між 30-тисячним військом під командуванням князя Костянтина Івановича Острозького та 80-тисячним московським військом.

Волинський літопис:

«Того ж року бій був Костянтина Івановича Острозького з Москвою під Оршею, за Дніпром на Кропивні річці. І побив князь Москву».

© История Змиевского края

КНЯЗЬ КОСТЯНТИН ІВАНОВИЧ ОСТРОЗЬКИЙ (1460–1530)

Гетьман Великого князівства Литовського

© История Змиевского края

ОСВІТА

Юрій із Дрогобича (Котермак)
автор однієї з перших друкованих книжок (1483 р.)

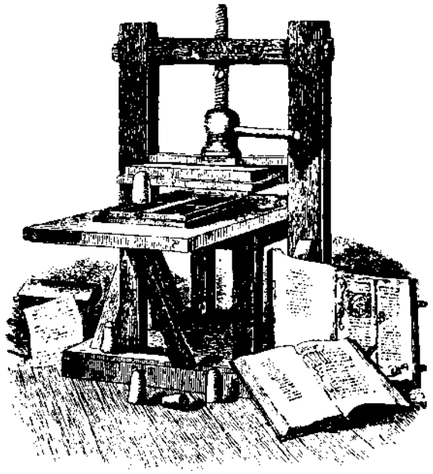

Швайпольт Фіоль
у 1491 р. надрукував кириличним шрифтом чотири богослужбові книги у Кракові

© История Змиевского края

МІСТОБУДУВАННЯ ТА АРХІТЕКТУРА

© История Змиевского края

ВЕРХНІЙ ЗАМОК У ЛУЦЬКУ

© История Змиевского края

КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКА ФОРТЕЦЯ

© История Змиевского края

ХОТИНСЬКА ФОРТЕЦЯ

© История Змиевского края

МУКАЧІВСЬКИЙ ЗАМОК

© История Змиевского края

ПОКРОВСЬКА ЦЕРКВА – ФОРТЕЦЯ В С. СУТКІВЦЯХ НА ПОДІЛЛІ

© История Змиевского края

Ікона св. Юрія Змієборця
зі Станиля поблизу м. Дрогобича.
Кінець XIV ст.

© История Змиевского края

Ікона Богородиці з пророками
з церкви у Підгородцях

© История Змиевского края